

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 9.02.2016
Sayı: 272

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından 2005 yılında yapılan düzenlemede kağıt toplayıcılığı ile ilgili yönetmelik değiştirilmiş, ancak denetimlerin yapılmamıştır. 20 Ocak 2016 tarihinde yine Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından atık kağıt alımı yapan firmalara bir tebligat ile kayıt altında bulunmaksızın kağıt toplayıcılığı yapan kişilerden kağıt satın aldıklarının tespiti halinde bu firmalara 140 bin TL ceza kesileceği bildirilmiştir.

Son yıllarda Suriyeli mültecilerin de katılımı ile katı atık toplayan kişi sayısı kontrolsüz şekilde artmış ve hijyen kuralları önemsenmeksizin iş kolu sürdürülmüştür. Yapılan tebligatın ardından kaçak yollardan kağıt alımı yapan bir takım firmalar durumu fırsata çevirerek fiyat kırmışlar ve zaten zor ve hijyenik olmayan şartlarda çalışan kağıt toplayıcılarını daha da zor bir duruma sokmuşlardır. Unutulmamalıdır ki katı atıkların ayrıştırılması meselesi çok önemli bir çevresel sorumluluktur ve görevdir. Ne var ki kamuoyuna yansıdığı gibi, 2005 yılından beri yapılmayan denetimler 2016 yılının başında "ansızın" yüksek para cezası kesileceği bildirilmesi ile bir takım beşeri ilişkiler üzerinden "çözüm" ulaştırılmaya çalışılmıştır.

Hali hazırda sürmekte olan katı atık ve kağıt toplayıcılığında düzenleme yapılması gerekliliği kabul edilmekle beraber, konunun çözümünde uygulanan yol ve yöntemlerin teşkil ettiği problem nedeniyle Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince bir meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 01.02.2016

İbrahim SARIBAL
Bursa MV

Kadim Durmaz
Tokat MV
Metin Lütfi Baydar
CHP Aydın Milletvekili

Ufuk Çelikkaya
U. Çelikkaya
Ankara MV,
Zeynep Akbulut

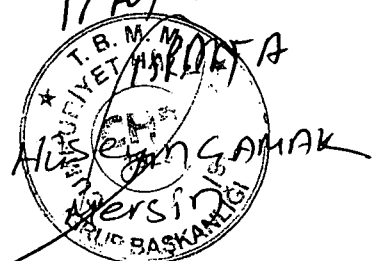
Meli Akbulut
Meli Akbulut

Veodü Güneş
KIRKLARELİ

İrfan BAKIR

Nihat Yeşil
Ankara

Mahmut Toral
Mahmut Toral

GEREKÇE:

Doğal kaynakların hızla tüketildiği günümüzde geri dönüşüm yaşamsal önem taşımaktadır. Katı atıkların ayrıştırılması geri dönüşümü kolaylaştıran çok önemli bir faktördür. Katı atıklar arasında kağıt, geri dönüşüm uygulaması açısından en elverişli maddedir. Kağıt ve ambalaj kullanımının yüksek oranı göz önünde bulundurulduğunda, bu maddelerin geri dönüşümünün çevre açısından önemi de ortaya çıkacaktır.

Kağıt ve ambalaj atıklarının geri dönüşümünün gerçekleştirilmesi zincirinde belki de ilk halka bu atıkların ayrıştırılmasıdır. Maalesef ki Türkiye'de gelişmiş medeniyetlerin aksine atık katı ayrıştırıcılığı neredeyse yok seviyesindedir. Oysa atık kağıtların geri dönüşüme sokulması açısından yemek atıkları, metal ve plastik gibi atık türleri ile karışmamaları gerekmektedir.

Katı atıkların ayrıştırılması konusundaki sosyal bilincin bu derece az olduğu Türkiye'de bu işi yapan gruba "vahşi toplayıcı" denmesi bu işi yapan insanların vahşiliğine değil, belki de sistemin ve çalışma koşullarının vahşiliğine işaret etse gerek. Sokaklarda kişisel ve çevresel hijyenlerini hiçe sayarak çalışan kağıt toplayıcılarına yönelik bir düzenleme yapılması gerekliliği yadsınamaz bir gerçektir.

Kamuoyuna da yansımış olduğu gibi, Prof. Dr. İlber Ortaylı, Çevre Bakanlığınca kağıt alımı yapan firmalara gönderilen 20 Ocak 2016 tarihli tebligatın ardından bir açıklama yapmış, söz konusu tebligatın "Ankara merkezli iki firma" olan SIMAT ve Çınar Kâğıt Şirketleri'nin şikayeti üzerine gönderildiğini iddia etmiştir. Ortaylı açıklamasında "Bu iki şirketin daha iyi kâğıt toplayacağına dair hiçbir emare yok. Muhtemelen de toplayamayacaklar sadece daha çok para kazanacaklar" diyerek konunun bir takım kişi ve kurumların maddi çıkarları üzerinden yürütülmesine tepki göstermiştir.

1992 yılında beri çevre konusunda önemli çalışmalar yürüten TEMA Vakfı yalnızca İzmir ve İstanbul illerinde ve 300 kg'ı aşan kağıt bağışlarını beklemektedir. Bu bağlamda çalışma yapan vakıfların sayısı maalesef bir elin parmağını geçmemekte; üstelik yürütülen projeler çeşitli nedenlerle uzun ömürlü olamamaktadır. Avrupa Birliği katılım sürecinde kağıt toplama ile ilgili çeşitli şehirlerde (örneğin Denizli) çalışmalar yapılmış olsa da bu çalışmalar 2000'li yılların sonuna doğru "mevzuat gereği" sona erdirilmiştir.

Kullanılmış kağıtların geri dönüşümü yapıldığı takdirde hava kirliliğinin % 74-94, su kirliliğinin % 35, su kullanımının da % 45 seviyesinde azaltıldığı bilinmektedir. Bir ton atık kağıdın geri dönüşümü tam sekiz ağacın kesilmesine engel olabilmektedir.

Bu çerçevede yapılacak düzenlemelerin yerel yönetimler ve bunların düzenleyeceği sosyal sorumluluk projeleri ile önce topluma anlatılması; eş zamanlı olarak hali hazırda

kağıt toplayıcılığı yaparak bunu aracı kurumlara satan emekçilerin eğitilmesi ve denetlenmesi; ve son olarak çevre açısından büyük önem taşıyan bu ayrıştırma işleminin kar amacı güden şirketlerin tekelindense emeğe saygı, verimlilik ve çevre duyarlılığı ile hareket eden kurum ve kuruluşlara bırakacak şekilde yapılması gerekmektedir.

